SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2725

av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

Sammanhängande stambanor med nav i Jönköping

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planering och byggande av nya stambanor i södra Sverige med nav i Jönköping bör återupptas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Ostlänken fortsatt ska planeras genom Linköping och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Miljöpartiet anser att det är angeläget med stora satsningar på nya sammanhängande stambanor. Regeringen har stoppat viktiga investeringar i höghastighetsbanor i södra Sverige. Detta har skapat stor osäkerhet kring hur Sveriges framtida järnvägsinfrastruktur ska utvecklas. De befintliga stambanorna byggdes under 1800-talets senare del och deras betydelse för den svenska ekonomin och för utvecklingen av vårt land kan inte nog understrykas. Den järnväg som har byggt Sverige starkt står inför stora utmaningar. Infrastrukturen har brister i kapacitet och ett eftersatt underhåll. När delar av järnvägen har nått kapacitetstaket går det varken att öka tågresandet tillräckligt mycket eller att göra nödvändigt underhållsarbete utan alltför stora trafikstörningar.

Utan en tydlig vision får inte den svenska järnvägen förutsättningar att utgöra ryggraden i utvecklandet av det svenska samhället även för de kommande 150 åren. En viktig kommande länk är Fehmarn Bält-förbindelsen mellan Tyskland och Danmark som förväntas öppnas år 2029. Tunneln innebär avsevärda restidsvinster mellan södra Sverige och Tyskland och trafikflödena till Sverige och Norge förväntas öka. Framför allt kommer Södra stambanan att påverkas. Regeringen har inte gett denna nya transportkorridor till Europa det fokus som skulle behövas.

Nya sammanhängande stambanor lägger grunden för det moderna Sverige

I dag är det fullt på spåren. Det går inte att tillräckligt väl utveckla och uppgradera Södra stambanan med pågående trafik, utan nya spår måste till. Trafikverket har analyserat kapacitetssituationen i södra Sveriges järnvägssystem efter att satsningen på nya stambanor för höghastighetståg avbrutits av Tidöpartierna. Slutsatsen är att det finns ett antal längre sträckor med större kapacitetsbrister. Utredningen rekommenderar att planering av åtgärder för olika tidsperspektiv sker samtidigt och kommer igång snarast. Analyser visar att det behöver byggas i princip motsvarande längd nya stambanor motsvarande de nya stambanor som regeringen avbröt.

Miljöpartiet är tydligt: vi vill återstarta planeringen och bygga nya sammanhängande stambanor i södra Sverige med nav i Jönköping. Nya sammanhängande stambanor gör det enklare att resa både med fjärrtåg och med regional kollektivtrafik samt att godstågen får bättre förutsättningar. Med sammanhängande stambanor avser vi att koppla ihop de pågående projekten Ostlänken, Göteborg–Borås och Lund–Hässleholm till ett system med nya stambanor för att få ut den fulla kapaciteten av de samlade investeringarna. Banorna ska mötas i Jönköping. Detta skulle påtagligt avlasta de befintliga spåren Södra stambanan respektive Västra stambanan.

Mellan ett antal större orter i södra Sverige är det i dag dåliga förutsättningar för arbetspendling med kollektivtrafik. Särskilt Jönköping har svaga kopplingar västerut mot Borås och österut mot Linköping/Norrköping. Dessa orter har en stor befolkning men trots detta ett begränsat tågresande. Tågpendlingen är i dag relativt låg i förhållande till orternas storlek och geografiska närhet. Ett nytt nav i Jönköping skulle ge stora regionala nyttor. Även fyrspår Göteborg–Alingsås är viktigt och Trafikverket har bedömt detta som nödvändigt även med en satsning på nya stambanor via Jönköping.

Det innebär att fyrspår Göteborg–Alingsås behöver planeras och byggas även i en framtid med helt nya stambanor.

Behåll Ostlänkens utbyggnad i Linköping

Miljöpartiet är starkt kritiskt till att Tidöregeringen kapar Ostlänken. Beskedet att korta ned Ostlänken är ett slag mot både Sverige och Östergötlands utveckling. Neddragningarna innebär att en avgörande del av den nya stambanan försvagas. Det riskerar att skapa en allvarlig flaskhals för tågtrafiken i södra Sverige. Kapaciteten på järnvägen är i dag för låg med trängsel för regionaltåg, fjärrtåg och godståg. Regeringen sviker ännu en gång när det gäller de nya stambanorna, som behöver byggas i sin helhet.

Trafikverket behöver få i uppdrag att fortsätta Ostlänkens utbyggnad fram till Linköpings och med en fortsättning med järnvägsutbyggnaden vidare mot Jönköping. Stationsläget i Linköping behöver ett nytt ställningstagande och förutsättningarna att behålla nuvarande stationsläge ska prövas.

Annika Hirvonen (MP)

Gurgin Bakircioglu (MP) *Rikard Salander (MP)*